Loket Prins August

Loket Prins August

Loket Prins August användes för blandade tåg på Södra stambanan. Littera åsattes först 1876: B. 1886: Bb, 1890: Bb1.
Prins August var SJ:s första loktyp för tågtjänst.
Sex lok anskaffades 1856. Tre till Västra stambanan. Tre till Södra stambanan, SSB, Malmö-Lund. Prins August, Prins Carl, Prins Oscar.

Elva lok tilldelades SSB 1856-1864, vilka 1864 anpassades till SJ gemensam nr-serie genom höjning med 40. Lok SSB 3 blev 43. Prins August fick vid 1942 års renovering tillbaka nr 3. Prins August blev återställd kring 1940 och 1955 i leveransutförande med bl.a. utbytt ångpanna, nytillverkad skorsten, nya skyltar och mässingsdetaljer. Prins August avställdes 1906 "för ett eventuellt järnvägsmuseum". Loket upprustades till körbart skick till SJ 100-årsjubileum 1956 och visades upp på museets bangård under egen ånga på museets 100 årsjubileum den 23 maj 2015.

Prins August är av statens första loktyp. Den är av världsintresse som ett av flera lokomotiv från Beyer, Peacock & Co som exporterade högteknologi till flera länder kring 1860 när järnvägen fick sitt stora genombrott. Prins August är världens äldsta fungerande ånglok i sin originalteknik.

Karl August

Biografi

Karl August
Född:1768-07-09 – Danmark (på Augustenborgs slott, Als.)
Död:1810-05-28 – Kvidinge församling (Hovförsamlingen, Stockholms län)
Karl August (Christian August), f 9 juli 1768 på Augustenborgs slott på Als, Danmark, d 28 maj 1810 i Kvidinge, Krist. Föräldrar: hertig Frederik Christian av Slesvig-Holstein-Sönderborg-Augustenborg o Charlotta Amalia Wilhelmina av Holstein-Plön.

K fick sin första uppfostran på Augustenborg o studerade sedan några år vid univ i Leipzig. Efter militär utbildning i Khvn fick han 1788 befälet över det "jydske infanteriregement" o blev kommendant på Fredericia fästning. Han tog 97 tjänst i österrikiska armén. Under andra koalitionskriget 98—01 kommenderade han som generalmajor en brigad. I juni 03 utnämndes han till kommendant på Fredrikstens fästning o till befälhavare över alla militära styrkor i södra Norge. Kort före utbrottet av kriget mellan Danmark-Norge o England i aug 07 förordnades han till ordf i den interimistiska regeringskommissionen i Norge, vilket innebar att alla civila o militära maktbefogenheter.

Militär karriär

Efter studier, bland annat i Leipzig 1782–1784, gick han 1786 i dansk krigstjänst, blev 1790 generalmajor, tog anställning i österrikiska kavalleriet och deltog i revolutionskrigen vid Rhen. År 1803 utnämndes han till kommenderande general i sunnanfjällska Norge och anlände dit 1804.

Han fick 1807 en viktigare ställning, sedan freden i Tilsit omöjliggjort de nordiska staternas neutralitet. Danmarks förhållande till England gjorde att de engelska flottornas herravälde på haven i stort sett skar av förbindelsen mellan Norge och Danmark. Detta ledde i sin tur till att en särskild regering inrättades i Norge, och i denna blev prins Kristian August 24 augusti 1807 ordförande. Norges ställning försämrades, då Danmark 29 februari 1808 av Napoleon I tvingades förklara krig mot Sverige, och prinsen fick ansvaret både för landets politiska ledning och dess militära försvar.

Sveriges västra armé angrep under Gustaf Mauritz Armfelt ledning, men möttes av kraftigt norskt motstånd. De svenska trupperna drog sig i slutet av juni (1808) tillbaka över gränsen, och de egentliga krigsrörelserna upphörde. Den 7 december 1808 slöts en formell vapenvila med två dagars uppsägning.

Striden om den svenska tronen

Redan tidigt antas prinsen fått veta om missnöjet mot Gustav IV Adolf. Då general Georg Adlersparre 13 mars 1809 med värmländska fördelningen tågade från Karlstad mot huvudstaden för att delta i kungens avsättning, hade prins Kristian dock lovat honom att icke angripa, om icke Fredrik VI befallde det eller ryssarna inbröt i Sverige. Själv hoppades han till en början på en trestatsskandinavism under sin egen kung, Fredrik VI. Greve Herman Wedel-Jarlsberg, i samråd med flera svenskar (Adlersparre, von Platen, K. H. Posse m.fl.) arbeta för en förening mellan Norge och Sverige under prinsen. Meningen var först, att Norge under honom skulle skilja sig från Danmark och därefter han på grund härav väljas till tronföljare i Sverige.

Under förespeglingar om den svenska tronen och med överdrivna framställningar av den norska vapenvilans betydelse pådrev Adlersparre och hans parti alltså tronföljarvalet i Sverige; inom hemliga utskottet på riksdagen fick förslaget majoritet. Den 15 juli 1809 bifölls det av bondeståndet samt 18 juli av de övriga ständen, hos adeln dock först efter livliga debatter och mot ett betydande antal reservanter, vilka hellre velat uppskjuta valet.

Karl August

Han motsatte sig upprepade maningar från Fredrik VI att anfalla Sverige, men vägrade samtidigt att mottaga den svenska tronföljden, innan han fått sin kungs samtycke. Dessutom vägrade han resa till Sverige förrän freden blivit sluten. Wedel-Jarlsberg och Adlersparres ansträngningar att åstadkomma en resning i Norge, dit Fredrik VI f.ö. skickat först presidenten Kaas och sedan sin svåger prins Fredrik av Hessen att kontrollera prins Kristian, misslyckades. Hoppet om Norge förgick alltså, och Adlersparres motparti, de s.k. gustavianerna, började under hösten nära förhoppningar om, att prinsen skulle utebli och tronföljarvalet kunna göras om. Även dessa gick dock om intet, och sedan freden med Danmark slutits i Jönköping 10 december 1809, begav sig prinsen i början av januari 1810 till Sverige.

Tronpretendent

På begäran av Karl XIII, som adopterade honom, antog han därvid namnet Karl August. Den 22 januari 1810 höll han sitt intåg i Stockholm, och 24 januari avlade han på rikssalen sin trohetsed samt mottog ständernas hyllning. Tillsvidare nöjde sig kronprinsen med att iakttaga och bida och lät ytterst få ana sina framtidsplaner. Prinsens plötsliga död omintetgjorde alla eventuella planer på de olika nordiska ländernas förening under en kung.

Kronprinsens plötsliga död

Den 28 maj 1810 åkte kronprinsen till Kvidinge hed för att se husarexercis. Han gjorde det från hästryggen, men då han skulle rida ur vägen för en attack, förlorade han plötsligt kontrollen över hästen som satte av i karriär. Prinsen vacklade i sadeln och föll omsider baklänges till marken. De tillskyndande fann honom medvetslös, upplivningsförsök var fåfänga, och efter en halvtimme avled han. Två dagar senare verkställdes obduktion, som utfördes av hans läkare Rossi samt tre tillkallade professorer från Lund. Därvid visades att dödsorsaken var ett slaganfall under ritten. Trots detta spreds snart rykten om att prinsen förgiftats eller på annat sätt bragts om livet. Anklagelserna riktades främst mot de s.k. gustavianerna som ansågs vilja sätta någon av Gustav III:s familj på tronen. I efterspelet av prinsens död ledde det till att riksmarskalken Axel von Fersen d.y. mördades av pöbeln (Fersenska mordet). Karl August var ogift och barnlös. Under sin korta tid som kronprins hann Karl August motta ett antal hedersbetygelser som följde på hans inträde i det svenska kungahuset. Bland annat utsågs han 18 april 1810 till "förste ledamot" (med senare terminologi hedersledamot) av Kungliga Vetenskapsakademien, och han var den förste att kallas till denna position i akademien.

Monumentet i Kvidinge restes 1826 till minne av kronprins Karl August.

Karl August släktingar

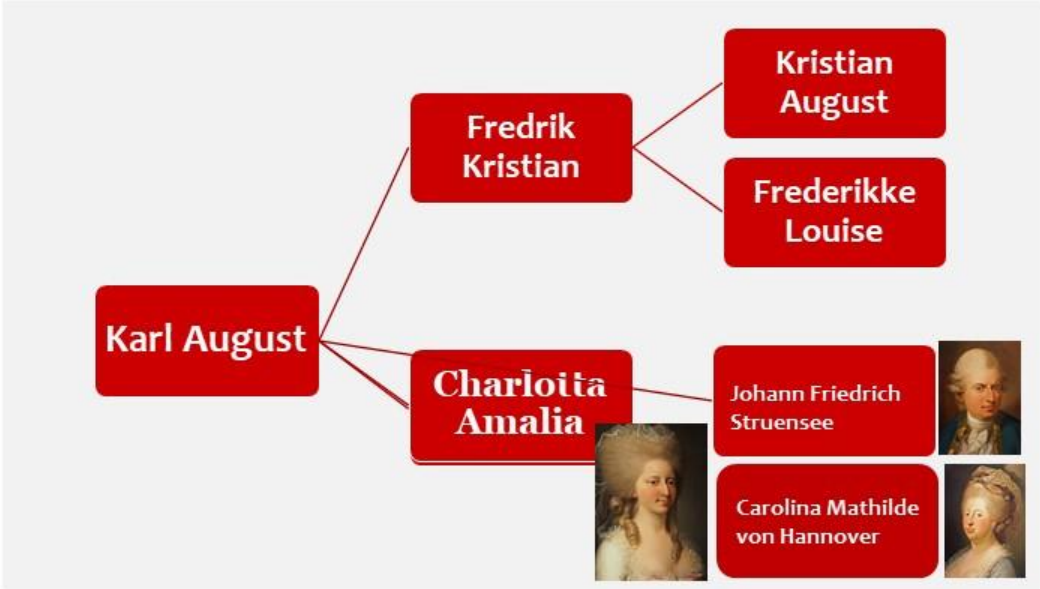

Fredrik Kristian av Holstein-Augustenburg
Karl August **Far**
Fredrik Kristian, född 1721, död 1794, var hertig av Holstein-Augustenburg. Son till Kristian August av Charlotte von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Plön, född den 23 april 1744, död den 11 oktober 1770 **Mor**

Charlotte von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Plön **(Mor)**
Född den 23 april 1744 Död den 11 oktober 1770
Friedrich Karl von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Plön **(Morfar)**
Född den 4 augusti 1706 - Sønderborg (DK) Död den 18 oktober 1761 – Traventhal
Christian August von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg, Herzog von Augustenburg, född den 4 augusti 1696, död den 20 januari 1754, **(Farfar)**
Friederike Luise von Danneskiold-Samsoe, född den 2 oktober 1699, död den 2 december 1744, 45 år **(Farmor)**

Karl August danska och tyska släktingar

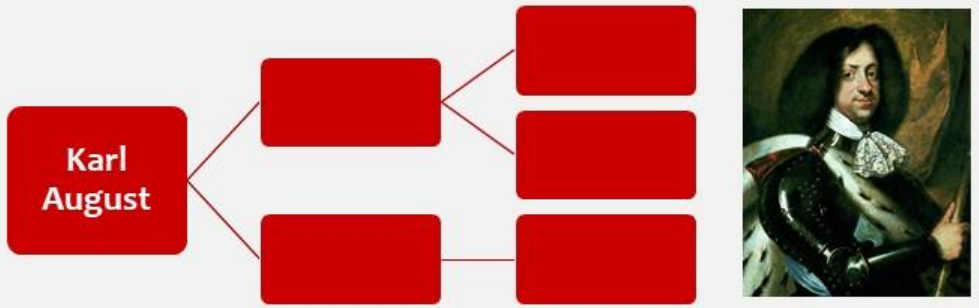

Äldre anor:
Ernst Günther von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg,
Herzog von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg
1609-1689 Auguste von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg,
Prinzessin von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg.
Ulrich Friedrich Gyldenlöwe, Graf Gyldenlöwe

Antoinette Augusta von Aldenburg (1660 – 1701)
Charlotte Amalie Gyldenløve, Gräfin Danneskjöld-Laurvig (1682 – 1699)
Christian Gyldenløve (1674-1703)
Christian V. von Dänemark und Norwegen, König von Dänemark 1646-1699

Axel von Fersen mördades

Fersenska mordet, eller äldre den svenska vanärans botten, kallas lynchningen av Axel von Fersen den 20 juni 1810 utanför Bondeska palatset i Stockholm. Axel von Fersen var Sveriges riksmarskalk och blev, i samband med kronprins Karl Augusts likprocession, attackerad och brutalt misshandlad till döds av en uppretad folkmassa utan att de utposterade soldaterna ingrep.

Hade inte Kronprins Karl August avlidit, hade högst troligen inte Axel von Fersen blivit mördad den dagen, eller aldrig. 20 juni 1810.

Fersen sprang in mellan de uppställda leden och några av soldaterna försökte till en början hjälpa von Fersen genom att rikta bajonetterna mot folkmassan. Kort tid efter detta låg Axel von Fersen ihjälslagen på Riddarhustorget och ingenting hade gjorts av Svea livgarde för att rädda honom.

Axel von Fersen

Ett svenskt mord av en missledd pöbel

Anders Dernback / källa wikipedia och Stockholmskällan

Hans Axel von Fersen, även känd som Axel von Fersen d.y., född 4 september 1755 i Stockholm, död 20 juni 1810 i Stockholm (lynchad), var en svensk greve, generallöjtnant, riksmarskalk, ambassadör och en av rikets herrar. Han var son till fältmarskalk Axel von Fersen d.ä. och Hedvig Catharina De la Gardie.

Axel von Fersen var militär och politiker samt en tidstypisk representant för hovstilen vid Gustav III:s hov. Han var franska drottningen Marie-Antoinettes gunstling och planerade samt deltog i den franska kungafamiljens misslyckade flyktförsök 1791. Han deltog i det amerikanska frihetskriget på kolonialisternas sida mot den brittiska kronan.

Sverige

16 mars 1792 mördades Gustav III på en maskeradbal på operan i Stockholm och Sverige hade förmyndarstyrelse 1792–1796 då Gustav IV Adolf tillträdde. I Sverige fick von Fersen en roll inom den svenska politiken. Han sändes av Gustav IV Adolf 1797 till kongressen i Rastatt som ambassadör. Vid hovet i Baden uppgjorde han giftermålskontraktet mellan Gustav IV Adolf och prinsessan Fredrika Dorotea Vilhelmina. 1799 utnämndes han till En av rikets herrar samt kansler vid Upsala universitet och 1801 till riksmarskalk.

Axel von Fersen ville ha en annan kronprins

Den nye kungen, Karl XIII, var gammal och hade inte några barn tillsammans med sin fru, drottning Hedvig Elisabeth Charlotta. I januari 1810 adopterade de prins Christian August av Danmark för att få en tronarvinge som kunde ta över tronen efter kungen när han dog. Den danske prinsen fick byta namn till Karl August när han blev svensk kronprins.

Axel von Fersen var gustavian. Han hade varit lojal med de båda tidigare kungarna Gustav III och Gustav IV Adolf. Han hade inte stött statskuppen 1809, men inte motsatt sig den heller. Han fortsatte som riksmarskalk och närmaste medarbetare till Karl XIII när han blev kung istället. Men gustavianerna ville hellre att Karl XIII skulle välja den avsatte kungens son Gustav som kronprins.

Fersenska mordet 1810

Hitta i sidan

Den 20 juni 1810 blev riksmarskalken, greve Axel von Fersen, ihjälslagen av en uppretad folkmassa mitt i Stockholm - mitt på blanka dagen. Det finns många myter om händelsen, som inte alltid stämmer med källorna... (Bild: Riddarhustorget 1841. Konstnär: Ferdinand Tollin, Stadsmuseet i Stockholm)

Greve Axel von Fersen var en mycket känd och omtalad person under sin egen livstid. Han kom från en av Sveriges finaste adelsfamiljer och var riksmarskalk och kungens närmaste medarbetare. Han hade också varit militär och ambassadör. Idag är han kanske mest känd för sitt kärleksförhållande med drottning Marie Antoinette av Frankrike.

Den 9 maj begav sig kronprinsen tillsammans med greve E. Sparre, överstelöjtnant Holst, och major Forsell på en resa till landets södra delar. Eftersom kronprinsen innan resan besvärats av magkrämpor med kräkningar och illamående särskilt på morgnarna beordrades livmedicus Rossi att följa med. August klagade ibland över att blodet steg honom till huvudet, särskilt när han ätit eller blivit upphetsad. Själv trodde han det berodde på hemorrojder och att han inte var så aktiv som vanligt. Han hade mått ganska bra under april, men den 10 maj efter middagsmåltiden vid Åby Gästgiveri besvärades han åter mycket av kräkningar på vägen mellan Norrköping och Linköping. Middagen hade serverats från eget kök. Under resan drack han vin, vatten och mjölk. Vid nattlägret i Linköping rådfrågades professor Lodin, som trodde prinsens opasslighet berodde på förkylning med tecken på frossa och förfelad matsmältning. Han blev sämre och den 12 och 13 maj måste han inta sängen. Den 15 maj fortsatte resan och prinsen kände sig bättre.

Den 22 och 23 maj mår han sämre, men bevistar Malmö stads borgerskaps middag för honom trots yrsel och illamående. Fram till den 28:de klagar han inte, kanske beroende på att han då träffar sin efterlängtade broder Hertig Fredrich av Augustenburg. Vid ett tillfälle anförtror han sig till Holst, att han på grund av svindel inte känt igen sin bror. Den 28:de maj reste de från Ramlösa till Hälsingborg, där de tog avsked på Bryggan.

Två av de tre skånska regementena deltog i den historiska exercisen på Kvidinge hed den 28 maj 1810. Karl XIII:s nyutnämnde arvprins Karl August mönstrade då de skånska förbanden på sin ”Eriksgata” runt landet. Skånska husarregementets (K 5) exercisskvadron och de Mörnerska husarerna (blivande Kronprinsens husarer K 7) skulle rida ut en attack och kronprinsen anvisades en plats vid sidan. Plötsligt såg man att han inte kunde hålla sin häst, han tappade såväl tygel som stigbyglar och strax därpå föll han baklänges av hästen och dog. Sex månader senare passerade den blivande kronprinsen Jean Baptiste Bernadotte samma plats.

Tronpretendent

På begäran av Karl XIII, som adopterade honom, antog han därvid namnet Karl August. Den 22 januari 1810 höll han sitt intåg i Stockholm, och 24 januari avlade han på rikssalen sin trohetsed samt mottog ständernas hyllning. Tillsvidare nöjde sig kronprinsen med att iakttaga och bida och lät ytterst få ana sina framtidsplaner. Prinsens plötsliga död omintetgjorde alla eventuella planer på de olika nordiska ländernas förening under en kung.

Kvidinge är en tätort i Åstorps kommun i Skåne län.

Axel von Fersen blev misstänkt för mord på kronprinsen

Karl August blev snabbt populär som ny kronprins. I maj deltog han i en militärövning på Kvidinge hed i Skåne.

"Han satte sig upp på en häst, och red längs fronten. Knappt hade han likwäl ridit ett stycke, förrän hatten föll af honom, och några ögonblick derefter störtade han sielf sanslös af hästen, träffad af ett slaganfall."

Kronprinsens död kom plötsligt och oväntat. Många blev chockade och sorgsna. Obduktionen visade att Karl August hade dött av naturliga orsaker. Han hade fått en stroke.

Det började ändå gå rykten om att det var Axel von Fersen som hade mördat kronprinsen med gift. Ryktena sade också att Axel von Fersens syster, Sofie Piper hade varit inblandad i mordet. De hade inte stöttat statskuppen 1809 som ledde till att Karl XIII blev kung av Sverige. Många människor trodde att det var därför de ville mörda den nya kronprinsen.

Den 28 maj 1810 åkte kronprinsen till Kvidinge hed för att se husarexercis. Han gjorde det från hästryggen, men då han skulle rida ur vägen för en attack, **förlorade han plötsligt kontrollen över hästen** som satte av i karriär. Prinsen vacklade i sadeln och föll omsider baklänges till marken. De tillskyndande fann honom medvetslös, upplivningsförsök var fåfänga, och efter en halvtimme avled han. Två dagar senare verkställdes obduktion, som utfördes av hans läkare Rossi samt tre tillkallade professorer från Lund. Därvid visades att dödsorsaken var ett slaganfall under ritten.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Karl_August#/media/File:Monumentet_i_Kvidinge.jpg

«Han led af en höggradig neurasteni, hvilken förvärrad genom öfvermåttligt bruk af tobak och spirituosa,medförde tilltagande svindelanfall,
hvilka snart nog måste sluta med ett nervslag. Om man än på vissa håll gärna såg hans lif ändadt ju förr dess hellre, behöfde man ej under så gifvna omständigheter gå naturen i förväg», skriver historikern Otto Sjögren.

Karl August

Mordet på Axel von Fersen

Den 20 juni 1810 skulle kistan med den döde kronprins Karl August föras in i Stockholm. Det var ett stort följe som bildade procession. Kistan stod på en vagn, klädd med svart tyg. I tåget av människor red soldater klädda i uniform, och i häst och vagn med glasfönster och en förgylld krona på taket åkte riksmarskalk Axel von Fersen. Tåget startade på morgonen i Salem söder om Stockholm. Det reste förbi Liljeholmen, längs Hornsgatan och genom Gamla stan mot Stockholms slott. Där skulle kistan stå fram till begravningen i Riddarholmskyrkan.

Så här beskriver generaladjutant Adlercreutz, som hade befälet över stadens försvar den dagen, i en rapport till konungen.

Sedan det olyckliga ryktet att kronprinsen skulle blivit förgiftad tagit mer och mer överhand, märktes en jäsning hos allmänheten, som illasinnade personer försökte att begagna. De ville åstadkomma oroligheter och riktade sitt missnöje mot vissa personer, som de utpekade som delaktiga i förgiftningsbrottet.

Jag kunde inte förutse de våldsamheter som inträffade, men efter konseljen på Haga red jag fort till staden. En känsla sa mig att det kunde bli oroligheter. När jag kom till Kungl. Stallet fick jag höra att det var upplopp och att Hans Excellensen Riksmarskalken var i fara. Jag red genast över Riddarhustorget till Stora gatan, där en stor mängd folk samlats. De bullrade och skrek. Jag såg generalmajor Silversparre, som med fara för sitt liv försökte skydda von Fersen från slag av käppar och paraplyer. Riksmarskalken var blodig och syntes svag. Jag talade till folket och lugnade dem och de lyssnade och upphörde med misshandeln.

Karl XIII hade också en stor del av ansvaret för mordet på Fersen. Kungen lär ha hatat honom för att han en gång haft en relation med hans hustru. Dessutom påstods det att han själv gärna ville bli Sveriges regent 1809 och såg den unga prins Gustaf som ett hot. Och nu stod man igen utan tronföljare. Dessutom trodde kungen själv på ryktena om att Karl August hade blivit giftmördad. Det oroade honom att mördaren kunde finnas bland de adliga familjer som han själv umgicks med, bland någon av gustavianerna och att han skulle behöva straffa honom / henne. Han oroade sig också för vad omvärlden skulle tycka om det som hände i Sverige. Kanske hade han redan bestämt sig för att låta saker och ting ha sin gång den 20 juni eftersom han inte ville träffa Fersen dagarna innan likprocessionen. Han vägrade också att låta beväpna soldaterna med skott. Kanske ville kungen skrämma Fersen eller rentav hämnas på honom. Men att det skulle gå så långt som till mord hade nog ingen tänkt sig.

Jag talade till folket och lugnade dem och de lyssnade och upphörde med misshandeln. Silversparre lyckades ta Riksmarskalken till porten i Bergenstrahlska huset. Där kom några välklädda personer och bad att jag skulle tala till folket, då de säkert skulle skingras. Jag antog deras råd och fortsatte framåt Nygatan. Vid Kornhamnstorg stannade jag och uttalade min erkänsla till folket som följt mig. Jag trodde nu att uppploppet var över och lovade ursäkta folkets olagliga uppträdande inför kungen. Mängden följde mig med hurrarop mot slottet. På Riddarhustorget mötte jag Silversparre som berättade att von Fersen var död. Trots att en folkmängd avlägsnat sig, hade en annan tillstött och med yttersta raseri fullbordat mordet. Man ville föra hans lik till avrättningsplatsen.

Med tungt hjärta såg jag mig nu tvungen att enligt order göra slut på uppploppet. Jag sände en liten skvadron ur Livgardet till häst att göra chock. Stora Kyrkbrinken blev rensad, men snart började stenarna hagla från alla håll och brinken fylldes med folk. Jag beordrade en pluton från Svea Livgarde att möta våld med våld. Folket fortsatte sin stenkastning och jag kunde inte hindra den uppretade soldaten att ge eld. Med några skott var lugnet återställt.

På norr fortsatte uppploppet och jag beordrade det förstärkta kavalleriet att göra chock, där folk inte frivilligt skingrades. På detta sätt återställdes lugnet, dock inte utan blodsspillan. Jag hoppas, att inte många blev dödade även om ett stort antal skadades och att Konungen ger mig och militären en rättvis bedömning.

Vid Stora Nygatan lämnade Axel von Fersen vagnen. Han sökte skydd i ett hus men folkmassan var hotfull och krävde att han skulle komma ut. En militär försökte följa honom till Rådhuset i Bondeska palatset intill Riddarhuset för att komma undan våldet. Den uppretade folkmassan hämtade ut honom därifrån också.

Ute på Riddarhustorget fortsatte misshandeln av Axel von Fersen. Han hade nu fått kläderna avslitna och blödde från flera sår på kroppen. Han föll ihop på marken, men misshandeln fortsatte ändå. Axel von Fersen dör till sist av våldet och blir liggande på torget.

Silversparre, som försökte rädda Riksmarskalken kunde inte få någon hjälp av trupperna, då det rådde sådan trängsel på gatorna. De trupper som följt efter processionen fanns på Riddarhustorget och visste inte vad som hände vid Nygatan. Dessutom har författningarna till mindre del bestämda föreskrifter, som gör att militären inte kan fatta egna beslut. Jag hoppas Konungen inte lägger militären till last för vad som hänt. De visade sig äga förmåga att möta våld med våld, så snart order gavs.

Detta undertecknade C. Adlercreutz den 25 juni 1810.

Misshandeln fortsatte också efter att Axel von Fersen dött. Flera vittnen berättar att personer har hoppat på hans bröstkorg. Någon menar att det var då han dog. Andra menar att han redan var död när det hände.

Vittnen är inte överens om vem som mördade Axel von Fersen

Det fanns många vittnen till misshandeln. De blev förhörda senare och fick sina berättelser nedskrivna. Några pekade ut **Otto Johan Tandefeldt** som en av de pådrivande i misshandeln. Otto Johan Tandefeldt kom från Finland och var matros på ett fartyg som skulle segla från Stockholm några dagar senare.

Kroppen obducerades

Axel von Fersens kropp blev obducerad av läkare senare. De konstaterade att han hade många sår och flera brutna revben. De flesta revbenen hade brutits efter att han hade dött.

"Ehuru ingen af ofwanbeschrefne schador särschilt kan anses absolut dödande, tro wi oss med wisshet kunna påstå, att summan af dem [---] utgör här en absolut döds ordsak."

Fersenska mordet, fångat på papper av okänd konstnär.

Läkarna konstaterade att det var hela den utdragna misshandeln som ledde till riksmarskalkens död men kunde inte säga att det var något särskilt slag eller spark mot honom som hade varit avgörande. I rättegången som följde efter mordet blev fyra personer dömda för att ha deltagit i misshandeln.

Under hösten 1810 slog Svea hovrätt fast att ryktena om Axel von Fersens inblandning i Karl Augusts död hade varit falska. Kronprinsen hade dött av naturliga orsaker och både Axel von Fersen och Sofie Piper var helt oskyldiga till anklagelserna om att ha mördat honom.

Axel von Fersen fick en hedervärd begravning. Kistan fördes i procession från Kungliga slottet till Riddarholmskyrkan.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Fersenska_mordet#/media/Fil:Riddarhustorget_med_Bondeska_palatset,_2016a.jpg

Mordplatsen på Riddarhustorget i juli 2016.

Efter mordet på von Fersen hölls rundliga utfrågningar med över 900 personer, men utredningen ledde ändå bara till att ett fåtal delaktiga kunde utpekas. Skeendet hade varit kaotiskt. Antagligen fanns två konspirationer i kravallerna; en som ville åstadkomma en svensk revolution, en annan som bara ville krossa gustavianerna genom att låta gripa von Fersen, och kanske med falska dokument "avslöja" gustavianernas kupplaner. Gustavianerna ville ha Gustav IV Adolfs son prins Gustaf som kronprins, och deras motståndare, 1809 års män, vilka legat bakom Gustav IV Adolfs avsättning, ville förhindra detta. "1809 års män" önskade få nästa riksdag (då Bernadotte sedermera valdes till kung) förlagd utanför Stockholm för att skapa politisk förvirring. Sannolikt tappade konspiratörerna kontrollen över situationen.

Mordet på Axel von Fersen har senare kommit att beskrivas som "Den svenska vanärans botten" och trots att man har kännedom om vad det var som skedde under mordet, dömdes endast fyra personer i den kommande rättegången, däribland finlandssvensken Otto Johan Tandefelt (9 års fängelse), som krossade von Fersens bröstkorg under lynchningen.

Axel von Fersen

Riddarhusplatsen